

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶבֶת

כַּרְעֵת נִיֶּעְמֵנוּ

כ"ד, אֶלְיוֹן ס"א

עבירה לבזבז גפרור

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר (לב, כה). אמרו חז"ל (סוטה יב): צדיקים, ממונם חביב עליהן יותר מגופן, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל. הרה"ק האהבת ישראל מו"ז'ניץ זיע"א היה זהיר אף בממונם של אחרים, והיה מקפיד מאד לא לקלקל ממון יהודי. כאשר היה נר דלוק על השלחן או אש בערה בתנור שבחדר, לא נתן להדליק גפרור על מנת להצית סיגריה, שהרי אם אפשר להשיג אש ממקור שאינו עולה דמים, חבל להשחית ולהדליק גפרור לשוא. פעם אחר כשרצה האהבת ישראל להצית סיגריה, הוציא אחד החסידים גפרורים, אלא שרעהו הקדימו והצית מצית. הראשון בכל זאת רצה להבעיר גפרור, כי באמצעותו נוח יותר להצית את הסיגריה. העיר לו הרה"ק: 'אין צרה, עברה לבזבז גפרור'. הפטיר הלז: הלואי שלא תהיינה לי עברות יותר גדולות מזו. הגיב האהבת ישראל ואמר: וגם זו לא.

כך היה נזהר לא להעלות את האור בעששית כשלא היה בו צרה. בערבי שבתות שבימות החרף היה מתפלל מיד כשהאירו פני המזרח, וממילא היו נאלצים להשתמש באור האלקטרי בבית המדרש, אף משהגיעו לחזרת הש"ץ ולעתים אף בשעת פסוקי דזמרה, כאשר אור היום חדר לשם, רמז לכבות את האלקטרי, והיה מקפיד שלא ידלק האור בחדרים שאין משתמשים בהם לשוא. לפרקים היה נגש בעצמו לכבות את האור שדלק ללא צרה.

פעם בקר אצלו אחיו הרה"צ מוהר"פ מבארשע וצ"ל, ובעברו בחצר טאל הצדיק: מדוע לא מואר כאן? משהגיעו הדברים לאזני האהבת ישראל צוה להעלות אור בחצר. הרה"צ שהיה שם מספר ימים וכל אותה עת דלקו בערב הנורות בחצר. כאשר נסע משם אחיו, הורה שוב לכבות את האור שבחצר. לעתים היה מעיר ואומר: 'מה שאני - הנני, אף קמץ אינני' (קדוש ישראל פרק טז).

מחלקה שלישית

בימי הקיץ, בשנת תרצ"ה, לאחר ששהה הרה"ק האהבת ישראל מו"ז'ניץ זיע"א ביחד עם בנו הרה"ק האמרי חיים זיע"א ב'קרלסבד', חזרו בני המשפחה לביתם במסלת הברזל דרך העיר 'דורנא' שמשם היה דרך לגרויסקווארדיין.

ספר נכדו ובנו אדמו"ר מו"ז'ניץ מונסי זצ"ל: מסלת הברזל היה נחלק לשלושה חלקים, ואני נסעתי עם ה'דריטע קלאס' [מחלקה שלישית] שהיה מחירה נמוך. הרב מסאטמאר היה אז בעיר 'בעטלאן'... וכשהמסלת הברזל שלנו הגיע לעיר בעטלאן, עלה הרב מסאטמאר באותו מחלקה שלישית שאנחנו ישבנו שם... דבר זה שראיתי אצל הרב מסאטמאר שנסע עם המחלקה השלישית של המסלת הברזל, אע"פ שהיה מלא עד אפס מקום, ובודאי היה ביכלתו לנסע עם המחלקה הראשונה כראוי לכבודו, כמו כן ראיתי זאת אצל האהבת ישראל, שהיה תמיד נוסע במחלקה השלישית, על אף שהיה ביכלתו לנסע במחלקה הראשונה כראוי לכבודו. וכששאלו אותו פעם אחת: למה הוא נוסע עם המחלקה השלישית? ענה בצחות לשונו: מפני שאין מחלקה רביעית! וזה היה הכל רק מפני שלא רצו להוציא ממון על מותרות, שהצדיקים הקפידו מאד שלא להוציא ממון בחנם (גינת ורדים' גליון יז).

'אין אדרס על ממונם של ישראל'

בעת ששטחו שטיח חדש על רצפת ביתו של הרה"ק רבי יואל מסאטמר זיע"א, לא רצה ה'דברי יואל' לדרך עליו. באמרו: 'אין אדרס על ממונם של ישראל'. כמו כן הקפיד ששום אור של 'עלעקטערי' לא יהא דולק בחדרי ביתו כשאין בו צרה. בפרוודור ביתו לפני חדרו דלק נר קטן של 'עלעקטער', ובכל פעם שיצא מביתו כבהו, כדי שלא ידלק שלא לצרה. כי התורה חסה על ממונם של ישראל. וכן עשה

שנברא בשבילם חביב עליהם כל כך עד שמסר יעקב אבינו ע"ה את נפשו עליהם, על דרך מה שספר רבנו הקדוש זצוק"ל ששמע מרבנו ר' בונם מפשיסחא זצוק"ל שאמר בשם היהודי הקדוש זצוקללה"ה, שדבר שיש לו שיכות לצדיק מחיב להנות ממנו אף במסירות נפש. ולכן יעקב אבינו ע"ה שידע שהפכים קטנים הם שלו ושייכים לנפשו ונבראו בשבילו מסר נפשו להעבירם, וכן ענין כל כסף וזהב שהוציאו ממצרים היה מה שרצו להוציא הקדשה שהיה כבושה בתוכם.

ויסוד הדברים נמצא בדברי האר"י הקדוש בספר 'לקוטי תורה' (פרשת וישלח): חביב עליהם ממונם, כי להיות שנשפע מלמעלה [אינו ראוי שימאס בו], כי אם אינו צריך לו לא היה נתן לו אותו דבר מהקב"ה, לכן חזר על פכים קטנים, כי אם לא היה חוזר, היה נראה כאלו אין רוצה אותן וכל דבר הנשפע מלמעלה צריך להדר עליו, לכן חזר להורות שהיא חביבה עליו. ע"כ.

ויש להטעים את הדברים כי הזלזול בפכים קטנים הרי הוא בוקע ועולה מתוך קלות ראש שבפנימיות נפש האדם, וככל שהאדם מזלזל בפכים קטנים, כך סופו להוסיף ולזלזל כהנה וכהנה, עד כי יפרק מעליו על מלכות שמים.

אמנם הפכים הקטנים אינם נראים כדברים בעלי ערך, אך הצדיקים האמתיים, מתוך שהתבוננותם בכל דבר בעולם היא על התועלת שיש בו, ועוד יותר הם מחשבים חשבוננו של עולם, שכל דבר שברשותם הרי הקב"ה הוא זה שהעניק להם כל זאת, לפיכך אין הם מקלים ראש בדבר כלשהו, וכל פרוטה או דבר קטן יש לו חשיבות אצלם, כי מבי גזא דרחמנא הוא. וזו היתה שלמות מדתו של יעקב אבינו ע"ה שלא המעיט בערך שום פרט ממתנתו של הקב"ה שהשפיע עליו מטובו.

(מתוך הספר ספיר ויהלם להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בכל מקום שבא לבקר, כי הרבו בנרות לכבודו. באחד מבקוריו של הרה"ק מסאטמאר זיע"א בארץ הקדש, נתאכסן בבית אחד מחסידיו, וכשרצה לעזוב את הבית שאל את בעל הבית: 'היכן מכבים את האור'. ענה לו בעה"ב, שאין צריך לכבותו, כי זה כבוד הרבי להרבות אור בביתו אמר לו הרבי: הכי ממון ישראל הוא הפקר? וצוה לכבות האור. פעם אחת לפני חג הסוכות ראה ה'דברי יואל' כי שירי הסכה שקנו לצורך הספוג מטלים בבזיון על הארץ, ואחד מילדי השכנים משחק בו. התרעם על כך ואמר: למה לא חסים על ממונם של ישראל, הלא הסכה עלה בדמים יקרים. וצוה להמשב"ק שימכר שירי הסכה לאחרים (חיים שיש בהם' קמא, פרשת ויחי).

שנשתיר על פכין קטנים

על הפסוק בפרשת השבוע, פרשת וישלח (בראשית לב כה): 'ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר', דורשים חז"ל במסכת חלין (צא): אמר רבי אלעזר, שנשתיר על פכין קטנים, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם, וכל כך למה - לפי שאין פושטין ידיו בגזל.

וכמה נפלאים הם דברי היהודי הקדוש זיע"א, כפי שאמרם תלמידו הרה"ק הרבי רבי שמחה בונם מפשיסחא זיע"א, והובאו אצל הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו 'פרי צדיק' (פסח, אות לט): צדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופן לפי שאין פושטין ידיו בגזל, הינו, שלא לוקחים מה שאינו מגיע להם מה' יתברך, על דרך מה שנאמר (משלי ל ח) 'לחם חקי, הינו שנחנק ונקצב מה' יתברך לחלוקו, וקרי ליה 'גזל', על דרך מה שאמרו (ברכות לה): כאלו גזול להקב"ה וכנסת ישראל, כי לה' הארץ ומלאה, ומה שלא נברא בשבילם הוא אצלם כגזל ואין פושטין ידיו לקח, ומפני זה ממונם שמיחד להם

חידון אֶצְנוֹת - נושא פרסים
אלו שמונה מלים רצופות בפרשה זאת,
מסתירות באותיות יוד מים?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת בהר:

ש. באיזה פסוק בפרשה זו (בהר) יש 6 מילים רצופות שמתחילות כולן באותה אות?
 ת. בפרק כה פסוק ח מופיעות 6 מילים רצופות שמתחילות באות ש: "שבע שבתת שנים, שבע שנים שבע..."

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת בהר:

ה' עקיבא הולצמן, רמת בית שמש.

